

MINISTERSTVO ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

812 35 BRATISLAVA, NÁMESTIE LUDOVÍTA ŠTÚRA 1

15

SLOVENSKÁ SPRÁVA ČISTI
BRATISLAVA

Dátum: 10. 10. 1997

Číslo: J/10
Príloha: 32910

Podľa rozdeľovníka

Váš list značky / zo dňa

Naša značka

Vybavuje / klapka

Bratislava

2211-1/95-44

Ing. Luciak

26. 9. 1997

Vec

Diaľnica D 1 Ľubochňa - Ivachnová - zaslanie záverečného stanoviska.

V zmysle § 20 ods. 4 zákona NR SR č. 127/1994 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie Vám zasielame záverečné stanovisko na plánovanú činnosť "Diaľnica D1 Ľubochňa - Ivachnová".

Ostávame s pozdravom

Ing. Alexander D a ň o
odbor posudzovania vplyvov
na životné prostredie
a medziodvetvových vzťahov

Príloha:

Záverečné stanovisko

Telefón
516 11 11

Bankové spojenie
Národná banka Slovenska
8229-002 / 0720

IČO 678678

21.10

Rozdeľovník:

1. Slovenská správa ciest
Doc. Ing. Ján Mikolaj, CSc.
generálny riaditeľ
Továrenská 7
813 44 Bratislava
2. Ministerstvo dopravy, pôšt
a telekomunikácií SR
Odbor cestného hospodárstva
Nám. slobody 6
810 05 Bratislava
3. Ministerstvo zdravotníctva SR
Inšpektorát kúpeľov a žriedel
Limbová 2
831 05 Bratislava
4. Ministerstvo obrany
Sekcia logistiky
Kutuzovova 8
832 47 Bratislava
5. Ministerstvo pôdohospodárstva
Ing. Štefan Palacka
riaditeľ odboru
rastlinnej výroby
Dobrovičova 12
812 66 Bratislava
6. Ministerstvo kultúry SR
Ing. arch. Ivan Moró, CSc.
generálny riaditeľ SKP
Dobrovičova 12
813 31 Bratislava
7. SAŽP
Tajovského 28
975 90 Banská Bystrica
8. Okresný úrad
Odbor životného prostredia
Odd. št. st. správy
Nám. slobody 9
034 50 Ružomberok
9. OÚ - prísl. odbory
(odb. pozemkový a poľnohosp.
katastrálny, št. hygienik,
požiarnej ochrany, reg.
a iných odvet. vzťahov)
Nám. slobody 9
034 50 Ružomberok
10. Krajský úrad
Janka Kráľa 4
010 40 Žilina
11. OÚ-odbor ŽP-prísl. odd.
Nám. slobody 9
034 50 Ružomberok
12. Obvodný banský úrad
ul. 9. mája 2
975 90 Banská Bystrica
13. ŽSR SR
Klemensova 8
813 61 Bratislava
14. Mestský úrad
034 01 Ružomberok
15. Obecný úrad
034 95 Likavka
16. Obecný úrad
034 95 Martinček
17. Obecný úrad
034 81 Lisková
18. Obecný úrad
034 83 Ivachnová

Závěrečné stanovisko

I. Základné údaje o navrhovateľovi

1. Názov

Slovenská správa ciest

2. Identifikačné číslo

00 33 28

3. Sídlo

Továrenská ulica 7

813 44 Bratislava

Slovenská republika

II. Základné údaje o zámere

1. Názov

Diaľnica D1 Ľubochňa - Ivachnová

2. Účel

Účelom je vybudovanie diaľnice D1 v úseku Ľubochňa - Ivachnová v trase optimálnej z hľadiska plynulej a bezpečnej dopravy, riešenia tranzitnej a regionálnej dopravy a z hľadiska minimalizácie negatívnych dopadov na životné prostredie. Diaľnica D1 v posudzovanom úseku je súčasťou diaľničnej siete v Slovenskej republike.

3. Užívateľ

Všeobecní užívatelia komunikácií.

4. Umiestnenie (katastrálne územia)

Trasa diaľnice vedie cez katastrálne územia obcí a miest: Ľubochňa, Hubová, Švošov, Ružomberok s časťou Hrboltová, Likavka, Martinček, Lisková, Ivachnová.

5. Termín začatia a ukončenia

Predpokladaný začiatok výstavby je rok 2 000, výstavba by mala byť ukončená v roku 2 005.

6. Stručný opis technického a technologického riešenia

Technické riešenie posudzovaného úseku diaľnice D1 Ľubochňa - Ivachnová má dĺžku 19,450 km. Až po spracovaní správy o hodnotení bolo rozhodnuté, že úsek v staničení 0,000 - 4,5 km bude hodnotený v správe o hodnotení pre úsek Martin - Ľubochňa, a preto správa o hodnotení popisuje predpokladané vplyvy na životné prostredie trasy v kilometroch 4,500 až 19,450. *dl. 14,950*

Technické riešenie diaľnice, vrátane napojenia na existujúce komunikácie a objekty v trase budúcej stavby, je popísané v technickej štúdii vypracovanej Dopravoprojektom vo Zvolene. Komunikácia je navrhnutá ako komunikácia diaľničného typu. Výškové vedenie a všetky ostatné parametre zodpovedajú norme STN 73 6101. Minimálna šírka územia zabratého diaľnicou je 35 m. Súčasťou stavby diaľnice sú mosty, zárezy, násypy, mimoúrovňové križovatky, oporné múry, preložky sietí a miesta na krátkodobé odpočívanie.

Dĺžka tunela Čebrať s dvomi paralelnými tunelovými rúrami s osovou vzdialenosťou 45 m bude 2080 m. Celkom má byť v trase diaľnice realizovaných 22 mostných objektov s celkovou dĺžkou 6808,5 m.

Rozsah zásahov v súvislosti s budovaním násypov a zárezov nemožno vzhľadom na neukončený geologický prieskum presnejšie špecifikovať.

Posudzovanie vplyvov stavby bolo vykonané pre *jeden variant* (červený) s lokálnymi modifikáciami vedenia trasy (fialový) v týchto úsekoch:

- Hubová

Variant, ktorý vzhľadom na zmenu trasy nie je aktuálny.

- Hrboltová (dĺžka 2005 m)

Začiatok v 5,796 km a koniec v km 7,802 pôvodného staničenia. Variant rieši odklon trasy od obce Hrboltová o cca 120 m oblúkom o polomere R-3000 m.

- Likavka - Martinček (dĺžka 3 040 m)

Začiatok variantu je v km 10,914 a koniec v km 13,726. Navrhovaný variant dvakrát križuje trasu elektrických vedení s minimálnou vzdialenosťou cca 150 m od zástavky v obci Likavka.

- Ivachnová (dĺžka 2 619 m)

Začiatok variantu je v km 16,288 279 koniec v km 18,953 293. Rieši smerové vedenie trasy tak, že sa od základného vedenia odkláňa v km 16,288 279 pred mostným objektom nad cestou III/18104, železničnou traťou a riekou Váh, obchádza lokalitu Lazy a ďalším oblúkom sa napojí na pôvodné vedenie trasy. Variantné vedenie trasy zasahuje ŠPR Ivachnovský luh.

Nultý variant

Predstavuje situáciu, ak by sa výstavba nerealizovala.

Celkové náklady na realizáciu

Celkové náklady na realizáciu stavby sa predpokladajú 13 021 911 tis. Sk

III. Opis priebehu posudzovania

1. Vypracovanie správy o hodnotení

Vypracovanie správy o hodnotení sa vykonalo v zmysle § 14 a §15 zákona NR SR č. 127/1994 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie (ďalej len „zákon“). Správu o hodnotení s názvom „Diaľnica D1 Lubochňa - Ivachnová“ vypracovala firma EKOJET, Ateliér pre ekológiu krajiny a zeleň, Bratislava v októbri 1996. Zhotoviteľom a koordinátorom úlohy bol Ing. Ivan Šembera, CSc.

2. Posúdenie správy o hodnotení a stanoviská k správe o hodnotení.

Posúdenie správy o hodnotení sa vykonalo v zmysle § 16, §17 a §18 zákona. Navrhovateľ zámeru, Slovenská správa ciest v Bratislave, predložil Ministerstvu životného prostredia SR (ďalej len „ministerstvo“) správu o hodnotení v úseku diaľnice D1 na ďalší proces posudzovania dňa 14.1.1997. Ministerstvo rozoslalo dňa 30.1.1997 správu o hodnotení všetkým zainteresovaným subjektom.

K predloženej správe o hodnotení boli na ministerstvo doručené tieto stanoviská:

•**Krajský úrad v Žiline, odbor životného prostredia** (list zo dňa 4.4.1997)

- upozorňuje, že v hodnotenom území sa nachádzajú mnohé vodné zdroje, ktoré je potrebné chrániť,
- odporúča variant, ktorý nezasahuje do PR Ivachnovský luh,
- odporúča vedenie diaľnice v k.ú. Likavka s minimálnym zásahom do intravilánu obce,
- odporúča viesť diaľničný privádzáč mimo zastavanej časti obce, odklonom od št. cesty I/59 za penziónom NÁDEJ, s napojením čo najbližšie tunelovému portálu.

•**Okresný úrad Ružomberok, odbor životného prostredia,**

- **oddelenie územného plánovania a stavebného poriadku** (list zo dňa 1.4.1997)

- uvádza, že využitie priestoru ťažobne Stredoslovenských tehelní a.s. Žilina nie je možné vzhľadom na zámer vybudovania skládky 3. stavebnej triedy v tomto priestore,
- upozorňuje, že údaje na str. 144 o „výstavbe privádzča Ružomberok, Likavka sa nedotýkajú mestskej časti, ale samostatnej obce Likavka,
- odporúča realizáciu variantu Hrboltová (modifikovanú trasu),
- odporúča v úseku Likavka - Martinček podľa základného variantu - vo väčšej vzdialenosti od obce Likavka,
- odporúča úsek v oblasti Ivachnová viesť podľa základného variantu - vo väčšej vzdialenosti od PR Ivachnovský luh,
- **oddelenie ochrany prírody a zložiek životného prostredia**
- požaduje opraviť kategórie chránených území v zmysle platnej legislatívy (str. 64, tabuľka),

- požaduje avizovať možnosť zániku prírodnej rezervácie Mohylky a vykonať také opatrenia, aby nebola stavebnými prácami zasiahnutá,
- upozorňuje na nepriamy vplyv budúcej diaľnice na ekosystém prírodnej rezervácie Ivachnovský luh,
- odporúča posunúť diaľnicu v priestore Ivachnovský luh tak, aby bol okraj ochranného pásma na vonkajšej hranici rezervácie,
- variantné riešenie, v ktorom trasa prechádza prírodnou rezerváciou je z pohľadu tohto subjektu neakceptovateľná,
- požaduje minimalizovať zásahy do toku Váhu v priestore premostenia z dôvodu ochrany miest s výskytom hlavátky.

oddelenie odpadového hospodárstva:

- pripomienky formálneho charakteru k tabuľke 43 správy o hodnotení, odpad s katalógovým číslom 31411 sa v katalógu nenachádza,
- vylučuje zneškodňovanie odpadov na mieste spaľovaním,
- upozorňuje na skutočnosť, že zámer zriadenia skládok odpadov z výkopov a z razenia tunelov je z pohľadu schválených Programov odpadového hospodárstva bývalých obvodov Ružomberok, Liptovský Mikuláš, Liptovský Hrádok vylúčený,
- upozorňuje, že lokalita hliniska SST a.s. Žilina je určená pre vybudovanie regionálnej skládky komunálneho odpadu,
- upozorňuje na problém využitia vyťaženého materiálu pri budovaní ochranných hrádzi vodných diel, ktorých výstavba je plánovaná (problém kvality materiálu a problém termínu, kedy sa budú budovať),

oddelenie vodného hospodárstva a ochrany ovzdušia

- požaduje rešpektovať existujúce vodohospodárske zariadenia,
- požaduje nezasahovať do PHO vodných zdrojov,
- chýba porovnanie a vyhodnotenie výsledkov výpočtov očakávaných prírastkov koncentrácií NO_x a CO počas dopravnej špičky dvoch navrhovaných alternatív prepojenia diaľnice s okolitými sídlami.

• Okresný úrad Ružomberok, odbor pozemkový, poľnohospodárstva a lesného hospodárstva (list zo dňa 20.3.1997)

- pripomienkuje, že nie sú presne určené lesné porasty, ktorých sa bude týkať vyňatie s približnými výmerami odlesnenia,
- nie je vyšpecifikovaný vplyv znečistenia emisiami z prevádzky diaľnice na okolité lesné porasty,
- upozornenie na skutočnosť, že realizáciou zámeru budú dotknuté aj viaceré neštátne subjekty pokiaľ ide o vplyv na lesné hospodárstvo,
- upozornenie na nevyhovujúce vedenie variantov diaľnice v priestore Ivachnovského luhu (vytvorenie bariéry migrácie živočíchov, predovšetkým obojživelníkov, úbytok priestoru pre existenciu a nerušený rozvoj reprezentatívnych typov),

-požiadavka začleniť biocentrum Háje - Nivy (úsek 18,7-19,7) do kategórie lesov osobitného určenia (subkategórie lesov pod vplyvom emisií, zaradené do pásma ohrozenia) nie ochranných lesov.

• **Okresný úrad v Ružomberku, odbor požiarnej ochrany** (list zo dňa 7.3.1997)

- súhlasí s realizáciou zámeru bez pripomienok.

• **Mesto Ružomberok - mestský úrad** (list zo dňa 24.3.1997)

- žiadajú presunúť trasu diaľnice severným smerom od Hrboltovej - riešiť diaľnicu variantom Hrboltovo v km 6,0-6,7,
- napojenie Ružomberka žiadajú riešiť pri obci Likavka mimoúrovňovou križovatkou,
- nesúhlasí so vznikom skládok výkopového materiálu v katastri mesta Ružomberok a Hrboltové (okrem lomu Vápenka - Biely Potok).

• **Slovenská agentúra životného prostredia, Banská Bystrica** (list zo dňa 2.4.1997)

- upozorňuje na problém odpadového materiálu a problém jeho uloženia,
- odporúča správu o hodnotení doplniť o *sprievodné vplyvy* pri otváraní nových zemníkov a vytváranie nových depónií,
- nesúhlasí s lokalitou medzi Bobrovníkom, Bukovinou a Liptovskou Marou ako vhodnou pre zriaďovanie skládok (dôvod: rekreačné sídla, archeologická lokalita Havránok),
- formálne pripomienky k oprave chránených území a ochranných pásiem,
- požiadavka na doplnenie údajov o objekty kultúrno-historického potenciálu :

Lubochňa - pamiatkovo chránený park (zapísaný v Ústrednom zozname pamiatok)

Ružomberok - historické jadro mesta (Mestská pamiatková zóna),

- považujú za bezpredmetné hovoriť o zberných nádržiach diaľničnej kanalizácie bez ďalšej špecifikácie na citlivosť malých tokov, do ktorých by mohli byť odkanalizované vody vypúšťané,
- požadujú zneškodňovanie splachových vôd v ČOV,
- vplyv stavby na hydrické koridory nie je v staničení 17,3-17,5 km (strana 134), ale v km 16,7-16,9,
- požaduje doplniť priamy vplyv diaľnice na PR Mohylky (možnosť zániku),
- požaduje doplniť zásah do ochranného pásma Národnej prírodnej pamiatky Liskovská jaskyňa,
- trasu diaľnice v priestore Ivachnová (variant Ivachnová) považuje za neprijateľný. Je potrebné rešpektovať piaty stupeň územnej ochrany na území PR a tretí stupeň na území ochranného pásma,

- prevzatá hluková štúdia neobsahuje časť, zaoberajúcu sa hlukom zo zostatkovej dopravy na ceste I/18 - atakovanie obyvateľstva týmto hlukom je potrebné zahrnúť do hodnotiacich kritérií správy o hodnotení,
- požaduje upraviť komplexné posúdenie očakávaných vplyv o ... pri metóde rating system v časti chránené územia prevody zo stupňa - 1 (menšie nepriaznivé účinky) na stupeň - 3 (významné nepriaznivé účinky ...),
- vplyvy na povrchové vody (chýba zaťaženie RL, NL),
- požiadavka minimalizovať pri výstavbe mostných objektov zásahy do toku Váhu (neresiská hlavátky),
- požiadavka vykonať zabezpečovacie opatrenia aby PR Mohylky nebola stavebnými prácami zasiahnutá,
- situovať trasu v priestore Ivachnovský luh tak, aby hranica ochranného pásma D1 rešpektovala ochranné pásmo PR Ivachnovský luh.

• **Obecný úrad Ivachnová** (list zo dňa 19.03.1997)

- požaduje rozšíriť protihlukové zábrany o cca 200 m,
- požaduje použiť materiál na protihlukové steny esteticky pôsobiaci,
- požiadavka zabezpečiť prístup z obce na pozemky „za diaľnicou“ v priestore existujúceho napojenia obecnej komunikácie na komunikáciu I/18,
- ďalej požaduje zabezpečiť prístup na diaľnicu zo stredu obce - podjazdom šírky 2,3-3 m,
- požaduje zabezpečiť prístup k časti obce Lazy. Existujúca odbočka z komunikácie I/18 bude výstavbou diaľnice zrušená,
- požaduje, aby všetky úpravy vyvolané výstavbou diaľnice boli financované z prostriedkov na výstavbu diaľnice,
- usporiadanie zabratej poľnohospodárskej pôdy požaduje riešiť (podľa zhodnotenia vlastníka) alebo finančnou náhradou, alebo pridelením inej pôdy,
- požaduje koordináciu prác pri príprave a výstavbe inžinierskych sietí na existujúcom alebo budúcom odpočívadle,
- požaduje majetkoprávne vysporiadať plochu - pôdu, ktorá zostane uzavretá medzi diaľnicou a komunikáciou I/18,
- v súvislosti s ochranou PR Ivachnovský luh požaduje zabezpečiť koridor pre migrujúcu zver.

• **Ministerstvo životného prostredia SR, sekcia geológie a prírodných zdrojov** (list zo dňa 20.02.1997)

Nemá k správe o hodnotení pripomienky.

• **Ministerstvo kultúry SR, sekcia krajiny a pamiatok** (list zo dňa 19.3.1997)

- považuje variant Likavka za výhodnejší, pretože sa uvoľní predpolie krajinného priestoru Choč a dosiahne sa väčšia kompaktnosť poľnohospodárskej pôdy, trasa sa líniou zjednoduší..

• **Ministerstvo pôdohospodárstva SR, odbor rastlinnej výroby** (list zo dňa 15.4.1997)

- konštatuje, že projektant, vzhľadom na veľký záber poľnohospodárskej a ornej pôdy nepristupoval k vedeniu trasy poľnohospodárskou krajinou s rešpektom k PPF a k poľnohospodárskym prvovýrobcam,
- variant Hubová (nehodnotený) a Hrboltová, považuje za rovnocenné,
- variant Likavka v km 11,0 - 14,0 i základnú trasu považuje za rovnocenné s výrazným negatívnym vplyvom na PPF. Zmiernenie negatívneho vplyvu na PPF by predstavovalo vedenie trasy od km 11,0 za zrúcaninami hradu Likavka pod svahmi krajinného priestoru Choč,
- variant Ivachnová a základný variant považuje MP SR za rovnocenný s negatívnym vplyvom na PPF,
- v prípade odsúhlasenia trasy v navrhnutých variantoch upozorňujú na vyvolané investície na zabezpečenie zmierňovacích opatrení.

• **Ministerstvo obrany SR, sekcia legislatívy** (list zo dňa 19.2.1997)

- požadujú rešpektovať existujúce vojenské objekty a ich ochranné pásma,
- požadujú jednotlivé stupne projektovej dokumentácie prerokovať s VUSS Banská Bystrica .

• **Obvodný banský úrad Banská Bystrica** (list zo dňa 28.2.1997)

- navrhovanou výstavbou nie sú dotknuté záujmy ochrany a využitia nerastného bohatstva.

• **Kučerová Zdenka, Hrboltová 105, Potočná 03405 Ružomberok** (list zo dňa 28.2.1997)

- nesúhlasí s vedením trasy diaľnice v priestore Hrboltová a navrhuje realizáciu variantného riešenia .

- Spracovateľom odborného posudku je **RNDr. Pavol Tupý**, ENVIGEO v Banskej Bystrici, ktorý hodnotí kvalitu správy o hodnotení ako dobre urobenú správu, v ktorej sa vyskytujú len drobné nedostatky. Správa o hodnotení obsahuje všetky kapitoly podľa prílohy č. 3 zákona NR SR č. 127/1994 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné

prostredie. Konštatuje, že správa o hodnotení umožňuje oboznámenie sa komplexne so zámerom navrhovanej činnosti i s jednotlivými variantmi v tomto prípade modifikáciami trasy. Charakteristika variantov umožňuje posúdiť prakticky všetky predpokladateľné vplyvy na životné prostredie. Presnosť predikcie vplyvov je limitovaná podkladmi, ktoré mali v tejto etape spracovatelia správy o hodnotení k dispozícii (projektová dokumentácia príslušného stupňa, podkladové materiály z prieskumných prác ...). Posudzovaná činnosť - vybudovanie úseku D1 Ľubochňa - Ivachnová, hodnotí ako environmentálne a sociálne prijateľnú.

3. Prerokovanie správy o hodnotení s verejnosťou a závery prerokovania

Verejné prerokovanie správy sa uskutočnilo dňa 4..3. až 6. 3. 1997

Verejné prerokovanie v obci Ivachnová (5.3.1997)

Za účasti 55 občanov odznali po vstupnej informácii navrhovateľa otázky identické s pripomienkami a požiadavkami, ktoré boli obsiahnuté v liste, zaslanom ako stanovisko na MZP SR. Na otázky a požiadavky odpovedal zástupca navrhovateľa (SSC). Súčasťou zápisu z verejného prerokovania je i písomné stanovisko obce. Obec sa bude vyjadrovať k bodom 3. a 4. Zápisu z verejného prerokovania až po vypracovaní projektovej dokumentácie v mierke 1:1000. Vypracovaný projekt v uvedenej mierke bude žiadať obec na pripomienkovanie a posúdenie, či požiadavky obce boli zapracované do projektu.

Verejné prerokovanie v obci Martinček (4.3.1997)

Za účasti 20 občanov odznala vstupná informácia. V diskusii odznali nasledujúce požiadavky:

- posun trasy D1 severnejšie od obce z dôvodu menšieho množstva emisií,
- v správe o hodnotení nie je zmienka o križovaní trasy D1 a prívodu vodného zdroja pre poľnohospodárske družstvo (v km 10,2-14,0),
- v km 13,7 až 14 je miesto, na ktorom sú pochovaní obyvatelia obce, obeť epidémie cholery, priestor je označený v teréne krížom - v prípade stavebných prác v tomto priestore nebezpečenstvo nákazy,
- pri posune trasy zvážiť potrebu protihlukových opatrení,
- cena za pozemky by mala byť rovnaká vo väčších i menších obciach (v malých obciach sú ceny nižšie a vplyvy vyššie),

Stanovisko obce obsahuje požiadavku:

- neumiestniť diaľničný privádzac v okolí obce Martinček,
- odkloniť diaľnicu severnejšie - tesne popod Choč.
- mosty umiestniť len na migráciu zveriny a na vstup do lesov a pasienkov.

Verejné prerokovanie v obci Likavka (4.3.1997)

Za účasti 162 občanov odznela vstupná informácia. V diskusii boli vyslovené požiadavky:

- vybudovať preložku cesty I/59 z Ružomberka až na diaľnicu mimo obec Likavku,
- preveriť možnosť umiestnenia privádzača v smere Martinček - Ružomberok,
- vylúčiť likvidáciu 6 rodinných domov,
- posunúť trasu D1 severnejšie od obce - dôvod - menšie množstvo emisií,
- aká je prognóza dopravy cez Likavku resp. privádzač,
- aká je cena za výkupy pozemkov, nehnuteľností, náhradné bývanie,
- obmedziť jazdy cez obec počas výstavby,
- pri privádzači riešiť záchytné parkovisko pre hrad Likavka,
- zámer využitia starej tehelne v Ružomberku pre uloženie prebytočnej zeminy z tunela nie je z dôvodu prípravy regionálnej skládky aktuálny.

V stanovisku obce bol sformulovaný *nesúhlas* s majetkoprávnym vysporiadaním (podľa vyhlášky 456/91 Zb. v znení nadväzných predpisov). V prílohe Záznamu z verejného prerokovania obec trvá na nasledovných požiadavkách:

- vybudovať preložku cesty I/59, ktorá vedie cez zastavanú časť obce Likavka ešte pred začatím výstavby diaľnice,
- preložka cesty I/59 (dlhá 15 km) má v budúcnosti slúžiť ako diaľničný privádzač,
- prehodnotiť vedenie trasy D1 s cieľom minimalizovať demoláciu rodinných domov,
- majetkoprávne vysporiadanie asanovaných domov riešiť *adekvátnou* náhradou bývania (výstavba nového domu, zabezpečenie bytu),
- vo vyššom stupni projektovej dokumentácie zohľadniť existujúce komunikácie vedúce k amfiteátru a na hrad Likavka a komunikáciu vedúcu na lúky Dúbravice a k lesom patriacim Urbáorskému spoločenstvu. Obe komunikácie kolidujú s navrhovanými privádzačmi.

Verejné prerokovanie v Ružomberku (6.3.1997)

Za účasti 14 občanov bola prednesená stručne informácia o zámere. V diskusii boli vznesené otázky týkajúce sa:

- možnosti posunu trasy diaľnice ďalej (severnejšie) od zastavanej časti obce Hrboltová resp. realizáciu variantu „Hrboltová“,
- odmietajú zriaďovanie ďalších skládok okrem bývalého lomu Skladaná skala,
- pozorujú na nesprávne zakreslenie archeologického náleziska Hrádok v správe o hodnotení,
- žiadajú zabezpečenie prístupu na pozemky aj po vybudovaní diaľnice (vykúpenie pozemkov pre zriadenie poľných ciest súbežne s diaľnicou),
- upresnenie počtu domov, ktoré budú v súvislosti s výstavbou diaľnice asanované, s tým súvisí otázka náhradného ubytovania,

- dĺžku protihlukovej steny, potreba zohľadnenia novej výstavby v obci (Na Prúty, Záskalie),

- požiadavky prizývať zástupcu MČ Hrboltová ku všetkým ďalším rokovaniam .

Ďalej zúčastnení upozornili na:

- súčasný stav znečistenia životného prostredia , v budúcnosti pribudne ešte diaľnica,

- disproporcia medzi skutočnou plochou lesoparku a zakreslením v správe o hodnotení,

- potrebu odvetrania exhalátov z tunela Čebrať tak, aby nebola dotknutá obec,

- možnosť využitia priestorov lomu Vápenka - Biely Potok na uloženie materiálu z tunelov, Kamennú dolinu považujú za priestor nevhodný na skládkovanie takéhoto materiálu,

- úbytok zelene v súvislosti s výstavbou a jej náhradou,

- možnosť väčších asanácií po zohľadnení skutočného stavu zástavby ,

- účasť obyvateľov na monitoringu.

Verejné prerokovanie v obci Lisková (5.3.1997)

Za účasti 28 občanov obce odznela úvodná informácia.

V diskusii sa požadovalo:

- posun trasy severnejšie od obce medzi vodojem „Mohylky“ a „Norčiu farmu“,

- vybudovanie protihlukovej steny v km 14,0 - 15,0 a v km 15,7,

- zabezpečenia prístupu na pozemky rozdelené diaľnicou,

- komplexné odvodnenie lokality v km 16,0,

- spätnú rekonštrukciu miestnych komunikácií, ktoré budú poškodené v súvislosti s výstavbou diaľnice.

Pripomienky ktoré odzneli na verejných prerokovaniach vo všetkých 5-tich obciach mali vecný ráz. Nesúhlas s navrhovanou činnosťou neprejavil žiadny z účastníkov. Na všetkých prerokovaniach zaznel a do písomných stanovísk obcí bol premietnutý *nesúhlas* občanov s výškou náhrad podľa Vyhl. 465/91 Zb. v znení neskorších predpisov. V prípade asanácie objektov žiadajú ich vlastníci zabezpečenie náhradného bývania (dom, resp. byt), pri zaberaní pozemkov žiadajú náhradné pridelenie poľnohospodárskej pôdy. Všeobecne možno konštatovať, že možnosti majetkoprávneho vysporiadania pozemkov a stavieb *neuspokojujú* vlastníkov. Aj keď zo strany navrhovateľa odznelo, že nemôže postupovať inak ako podľa platných zákonov a vyhlášok, otázka iných kompenzačných opatrení zo strany obcí, resp. občanov nebola otvorená. Vysporiadanie pozemkov zabratých diaľnicou ináč ako finančnou náhradou závisí od možnosti SSC, resp. Slovenského pozemkového fondu.

4. Ostatné závažné stanoviská, pripomienky a odborné posudky, ktoré boli zaslané k správe o hodnotení

K termínu vypracovania záverečného stanoviska neboli doručené žiadne ďalšie stanoviská k správe o hodnotení.

IV. Celkové hodnotenie vplyvov navrhovanej činnosti

V úseku diaľnice D1 Eubochňa - Ivachnová sa predpokladajú tieto významnejšie vplyvy na jednotlivé zložky životného prostredia.

Vplyvy na obyvateľstvo

pozitívne

- zvýšenie pracovných príležitostí, zvýšenie pohody a dopravy v obci po zmene intenzity v dôsledku výstavby diaľnice

negatívne

- stavebný ruch pri výstavbe, hlučnosť, obmedzenie miestnej dopravy, pocit izolovanosti, bariérový efekt

■ hlučnosť

zvýšená hladina hluku bude :

v oblasti Hrboltová km 6,740 - 6,920

v oblasti Lisková km 15,080 - 15,300

v oblasti Ivachnová km 18,723 - 19,433

- vznik odpadov.

Vplyv na prírodné prostredie

minimalizácia negatívnych vplyvov

- ochrana živočíchov v dôsledku oplotenia diaľnice, vytvorenie náhradných biokoridorov,

negatívne

- narušenie stability svahov, ovplyvnenie miestnej klímy, vplyv na podzemné vody v priestoroch stavebných dvorov, skládok, tunelov, zárezov, trasovanie v priestoroch PHO II. stupňa, záber pôdy, erózie pôd v etape výstavby, výrub krovínnej vegetácie s ruderalizáciou plôch po výrube, krátenie prírodných zón - etalónov vegetácie, prerušenie, obmedzenie migračných ciest živočíchov, znehodnotenie biotopov.

Vplyv na krajinu

pozitívne

- zlepšenie dopravných väzieb v území,

negatívne

- narušenie krajiny objektmi zárezov a násypov, zábery a zmeny územia ŠPR, NPR, územia CHPV, zábery a zmeny v prieniku nadregionálnym biokoridorom, vplyvy v pufrácej zóne biocentier, narušenie súvislosti lesných ekosystémov.

Urbárny komplex a využitie krajiny

pozitívne

- vplyvy na archeologické náleziská, intenzita dopravy na úrovni regiónu a štátu, minimalizácia prevádzkových nákladov údržby oproti 0-tému variantu, minimalizácia nákladov na prevádzku (čas, PHM, opotrebenie vozidiel) oproti 0-tému variantu, bezpečnosť dopravy oproti 0-tému variantu, vplyv na koncentráciu a rozvoj služieb spojených s dopravou, vplyv na návštevnosť turistických centier v regióne

negatívne

- vplyv na urbanizovaný priestor sídla, záber PPF, devastácia pozemkov v etape výstavby, narušenie melioračných stavieb, zmeny veľkostí, tvaru pozemkov, zmeny kultúr, sťažené obhospodarovanie pozemkov, obmedzenie stavebných možností, intoxikácia poľnohospodárskych plodín, súlad trasy diaľnice s letiskom, železnicou, dočasné obmedzenie dopravy v dôsledku stavby preložiek, vplyvy križovania trasy s VVTL plynovodov, vedením VVN napätia, diaľkovými káblami, vodovodmi, záber LPF (ochranný les, hospodársky les) zmeny veľkosti lesných celkov, sťažené obhospodarovanie susedných pozemkov, ťažby dreva, jeho prepravy, skladovanie, erózie pôd po výrube stromov, zaburinenie pozemkov, zamokrenie (páta násypu) a presychanie (zárez) pozemkov.

Prevádzkové riziká a ich možný vplyv na územie

- Hominové prostredie, zosuvná činnosť

Realizáciou rozsiahlej líniovej stavby sa napriek sanačným opatreniam môžu v nepriaznivých podmienkach aktivovať svahové deformácie.

- Vodné zdroje

Počas výstavby je možné znečistenie podzemných vôd v priestoroch stavebných dvorov, prístupových trasách a pracoviskách (tunely, zárezy, násypy mostné objekty). Počas prevádzky nemožno vylúčiť havárie vozidiel a s tým súvisiace úniky PHM.

- Letecká doprava

- Poľnohospodárstvo a lesníctvo

- Obyvatel'stvo

- Ostatné prevádzkové riziká - havárie nákladov

Havárie nákladov s následnými znečisteniami prostredia. Pri doprave týchto látok po iných cestných komunikáciách ako diaľničných je riziko takejto havárie výrazne vyššie.

1. Závěrečné stanovisko k činnosti (súhlas, nesúhlas)

Na základe výsledku posudzovania uvedenom v správe o hodnotení, došlých stanovísk, záznamov z verejných prerokovaní a posudku sa odporúča plánovaná činnosť „Diaľnice D1 Ľubochňa - Ivachnová“ za podmienok dodržania opatrení uvedených v bode V/3 tohoto záverečného stanoviska.

Pre realizáciu sa odporúča v nadväznosti na predpokladané vplyvy jednotlivých modifikácií - variantov nasledovne:

Odporúčame variantné riešenie (fialová trasa) s posunom trasy cca 120 m od zástavby.

Takéto vedenie trasy by vylúčilo asanáciu domov a znížila by sa hladina hluku. V správe o hodnotení nie je bližšie špecifikované či pri pôvodnom vedení trasy nedôjde ku kolízii s novou zástavbou (Na Prúty, Záskanie). Pri realizácii tohoto variantného riešenia by bolo potrebné umiestniť diaľnicu v záreze hlbokom 20-26 m. Územie v ktorom by mal byť zárez vyhlbený je postihnuté svahovými deformáciami a možno teda očakávať sanáciu svahov zárezu.

Vzhľadom na novoprezentovaný fakt (nová zástavba) ktorý by mohol kolidovať s pôvodnou trasou, navrhujeme zväziť odklonenú (variantnú) trasu. Po doplnení detailného zamerania územia, výsledkov detailného inžiniersko-geologického prieskumu, po posúdení možnosti sanácie - zabezpečenie svahov zárezu, sa možno rozhodnúť *pre konečné riešenie* ktoré bude ďalej projektovo rozpracované.

164P f.d. r.f.m. mixed

Likavka - Martinček

Odporúčame rozpracovať pôvodnú trasu (červenú) prechádzajúcu severnejšie od variantného riešenia. ✓

Možné je však i *modifikovanie trasy* v úseku tak, aby lokalitu „trasovisko cholera“ obišla zo severu. Zmenu trasy, ktorá by súčasne obchádzala i priestor so zistenými stopami osídlenia zo staršej doby železnej a neskorej doby laténskej, by predstavovalo jej vedenie v km 12,500 vo väčšom oblúku a jej napojenie v km 14,5. Prípadný posun trasy je však potrebné zvážiť vo väzbe na konfiguráciu terénu a inžinierskogeologické pomery v novej trase. Jej posunom by sa však trasa diaľnice vzdialila od CHPV Liskovská jaskyňa a v menšej miere by zasahovala zimné stanovište zveri Martinček - Mních.

Likavka

Odporúčame v km 11,000 viesť trasu čo najďalej od konca obce s nájazdom z privádzča a čo najďalej od poslednej zástavby v obci. Trasu privádzča z Ružomberka na diaľnicu viesť mimo obec Likavka. ✓

Ivachnová

Pre ďalší stupeň projektovej dokumentácie navrhujeme rozpracovať vedenie diaľnice, obchádzajúce PR z juhu (červená).

Variant (fialový) Ivachnová zasahuje PR Ivachnovský luh. Negatívne dôsledky tohto trasovania je možné vyriešiť južnejším trasovaním a tým zväčšením vzdialenosti od PR Ivachnovský luh.

3. Odporúčané podmienky pre etapu prípravy a realizácie činnosti

Na základe spracovanej dokumentácie pre environmentálne hodnotenie, pripomienok a stanovísk dotknutých orgánov a obcí a posudku na správu o hodnotení navrhujeme nasledovné podmienky pre fázu prípravy a realizácie stavby diaľnice D1 v úseku Ľubochňa - Ivachnová.

Opatrenia vo fáze ďalšieho stupňa projektovej prípravy

1. Pre ďalší stupeň dokumentácie pre územné rozhodnutie (ďalej len „DUR“) vykonať podrobný inžiniersko - geologický prieskum po celej trase a hlavne v miestach zosuvných území, za účelom zistenia geotechnických vlastností územia a stanoviť podmienky pre sanačné opatrenia.
2. V prieskumných prácach sa zamerať predovšetkým na :
 - stanovenie rozhrania kontaktu pokryvných útvarov so skalným podložím
 - určenie stupňa a dosahu zvetrania skalného podložia

- laboratornými, prípadne terénnymi skúškami zistiť fyzikálno - chemické vlastnosti hornín ako je modul deformácie, modul pružnosti, pevnosť horniny v tlaku, ťahu a šmyku
 - vrátateľnosť a rozpojiteľnosť horniny
 - zatriedenie hornín pre návrh technologického razenia (NRTM a TBM) podľa klasifikácie príslušných noriem
 - posúdiť stabilitu svahov portálov úsekov
 - vypracovať podrobnú analýzu geologického prostredia stavby vedenia trasy, puklinovosť horninového prostredia s vymapovaním tektonických línií, zloženie a mocnosť súvrství, ich sklon, veľkosť a dynamiku svahových porúch.
3. Realizovať hydrogeologické prieskumy na vybraných úsekoch trasy, z dôvodu určenia režimu a smerov prúdenia podzemných vôd, v nadväznosti na možnosť výskytu pitnej vody, ako aj kvalitatívne zhodnotenie súčasného stavu.
 4. Hydrogeologickým prieskumom zistiť prítomnosť preferovaných smerov odtokov dažďových vôd a prúdenia podzemných vôd, ktoré teleso diaľnice prehradí, aby bolo možné zoslabiť bariérový efekt, ktorý môže viesť k vytváraniu akumulácie dažďovej vody a k zníženiu produkčnosti pôdy.
 5. V rámci dokumentácie pre územné rozhodnutie venovať zvýšenú pozornosť záberom pôdy s vyhodnotením kvality, využitiu skrývkového materiálu, inventarizácii bioty v priamo dotknutom území.
 6. Riešiť výstavbu mostných objektov z hľadiska minimalizácie vplyvov na ekosystémy vodných tokov. V úsekoch brehových porastov a rozptýlenej zelene minimalizovať technické úpravy brehov, výruby brehových porastov, ponechať aspoň 5 m spády brehov spontánnemu vývoju. V úsekoch riečnych nív, slepých ramien, mokradí, minimalizovať stavebné zásahy, zachovať prirodzené prietoky. V súvislosti so zachovaním migračného koridoru cicavcov v priestore premostenia Váhu (priestor Lisková -Ivachnová) je potrebné zachovať minimálne 100 m široký koridor po oboch stranách rieky so zachovaním brehových porastov. Alternatívu predstavuje predĺženie mosta ponad Váh so zachovaním porastov prilahlej časti Ivachnovského luhu.
 7. Prehodnotiť parametre navrhovaných mostných objektov na diaľnici a prechodov pod diaľnicou z hľadiska migrácie obojživelníkov, v prípade potreby navrhnuť ich úpravy. V rámci DUR presne lokalizovať migračné koridory pre obojživelníky.
 8. Osobitnú pozornosť venovať stanoveniu podmienok pre technické práce, pozmeňujúce vodný režim.
 9. Posúdiť účinnosť protihlukových opatrení v rámci navrhovaného technického riešenia v zmysle vyhlášky MZ SR č. 14/1977, na kritických miestach trasovania diaľnice v blízkosti obcí.
 10. Pre etapu výstavby diaľnice spracovať a orgánmi štátnej správy pre životné prostredie potvrdiť „environmentálny plán výstavby“, ktorý by mal zahŕňať návrh zásad výstavby vo vzťahu k životnému prostrediu a návrh kontroly ich dodržiavania v rámci harmonogramu výstavby. Súčasťou plánu by mal byť aj návrh preventívnych opatrení, plán ochranných opatrení počas havárií a nehôd a návrh postupu sanácie následných škôd.

11. V rámci DUR na základe vybranej trasy identifikovať plochy pre depónie so špecifikáciou množstva zeminy.
12. V DUR vykresliť výstavbou diaľnice dotknuté významné biotopy a genofondové lokality pre určenie bližších podmienok z hľadiska ochrany prírody.
13. V DUR hľadať možnosti riešenia pre obec Ivachnová - zabezpečiť mimoúrovňový prístup z obce na pozemky „za diaľnicou“ v priestore existujúceho napojenia obecnej komunikácie na komunikáciu I/18 a zo stredu obce.
14. V ďalších stupňoch projektu je potrebné navrhnuť v kritických úsekoch adekvátne sanačné opatrenia /drenáže, oporné múry, kotvenie, prítlačenie pätiiek svahov, výmena málo únosného podlažia .../ s dôrazom na oblasť zárezov, pilierov mostov a estakád a tunelov.
15. Zohľadniť požiadavku Ministerstva obrany SR v zmysle ich stanoviska, že v ďalšom stupni projektovej dokumentácie je potrebné spoločné riešenie stretov záujmov po prerokovaní s VUSS Banská Bystrica.
16. Rešpektovať a zakresliť do DUR jestvujúce prístupové cesty k amfiteátru a na hrad Likavka a komunikáciu vedúcu na lúky Dúbravice a k lesom, patriacim Urbárskemu spoločenstvu.
17. Doplniť do DUR ochranu vodného zdroja v katastri Martinčeka.

Územnoplánovacie opatrenia

1. Zpracovať trasu diaľnice D1 do jednotlivých územnoplánovacích dokumentácií dotknutých obcí. Navrhnuť vhodné rozčlenenie územia s ohľadom na rozvoj aktivít v jednotlivých obciach na základe polohy diaľnice a primerane využiť vybudovanie diaľnice v prospech dotknutých obcí.

Technické opatrenia

1. Minimalizovať vplyvy výstavby na vodné toky a ich znečistenie, ako aj na kontamináciu pôdy a podzemnej vody realizovaním príslušných opatrení - spevnenie plôch zariadení stavenísk, čistenie odpadových vôd zo staveniska, zachytávanie splachov (zemné nádrže), maximálne obmedziť stavebné manipulácie v ich okolí, venovať zvýšenú pozornosť technickému stavu vozidiel pohybujúcich sa v okolí tokov a vodných zdrojov, po ukončení stavebnej činnosti zabezpečiť odsun nespotrebovaného materiálu a terén upraviť.
2. Riešiť ochranu bioticky významných území už počas výstavby a následne počas prevádzky diaľnice.
 - Bioticky významné územia počas výstavby chrániť aj ich oplatením a výrazným označením, vylúčiť v ich blízkosti budovanie stavebných dvorov, skládok materiálu, prístupových ciest, a pod.
 - Pre zachovanie migračných koridorov obojživelníkov nemeniť prirodzený charakter tokov križujúcich diaľnicu, nemeniť rýchlosť toku, neupravovať technicky brehy, zachovať dostatočnú šírku po oboch brehoch.

- V miestach priechodov biokoridorov a migračných trás živočíšstva popod diaľnicu realizovať v prípade potreby vegetačné a drobné technické úpravy, za účelom navádzania živočíšstva do priechodov. Upozorňujeme na skutočnosť, že migračné cesty zverí sú východnejšie ako sú zaznačené v mape (Ivachnová).
 - Na ochranu pred vstupom zverí do priestoru diaľnice a jej navedenie k podchodom, vybudovať pozdĺž telesa diaľnice obojstranné oplotenie v stanovených úsekoch trasy.
3. Počas prevádzky aj výstavby dodržiavať Nariadenie vlády SR č. 606/1992 o nakladaní s odpadmi a následných ustanovení.
 4. Odsúhlasiť skládku výkopového materiálu v katastri mesta Ružomberok a Hrboltová s príslušným okresným úradom.
 5. Rešpektovať prístupové komunikácie k poľnohospodárskym a lesným pozemkom tak, aby nebolo nepriaznivo ovplyvnené hospodárenie na PPF a LPP.
 6. V najkratšom možnom čase zrealizovať vegetačné úpravy svahov diaľnice s použitím viacerodovej výsadby, s prevažným množstvom domácich druhov drevín splňajúcich protihlukové a protiexhalačnú funkciu.
 7. Mimostaveniskovú dopravu viesť tak, aby nedochádzalo k nadmernej záťaži hlukom a exhalátmi v dotknutých obciach, pravidelne čistiť a udržiavať komunikácie.
 8. Počas stavebných prác udržiavať prístupové cesty v bezprašnom a bezbahnovom stave, škodliviny v prízemných vrstvách odstraňovať používaním postrekovacích vozidiel, úprava prevádzky nákladných vozidiel mimo skorých ranných a neskorých večerných hodín, kedy sa spravidla vyskytuje inverzné, málo veterné počasie s nepriaznivými rozptylovými podmienkami.
 9. Cesty používané na účely výstavby po jej ukončení uviesť do pôvodného stavu, v prípade potreby previesť rekonštrukčné práce.
 10. Na základe výsledkov hlukovej štúdie vybudovať dostatočne vysokú protihlukovú stenu (najmä pri obci Hrboltová, Ivachnová) a realizovať protiimisnú vegetačnú ochranu sídiel. Protihlukové steny architektonicky harmonizovať s okolitým prostredím (prírodné alebo imitované materiály a farby).
 11. V oblastiach portálu tunela umiestniť protihlukové clony s najvyššou výškou pri portáli a postupným klesaním a odklonom od koruny komunikácie.
 12. V prípade preukázania nadlimitných hodnôt hluku počas prevádzky z diaľnice, je potrebné dobudovať v daných úsekoch protihlukové steny.
 13. Odporúča sa dobudovať protihlukovú stenu aj v úseku napojenia sa novej diaľnice na existujúcu pozdĺž celej zástavby obce Ivachnová.
 14. V úseku 17,0-17,50 zachovať brehové porasty, ktoré sú potenciálnymi odpočívadlovými miestami sťahovavých vtákov.
 15. Umiestňovať tunelové výduchy mimo hlbších morfológických depresí so zohľadňovaním lokálnych rozptylových podmienok.
 16. Vykonať určenie lokalít pre zriadenie dočasných depónií vytiaženého horninového materiálu, prípadne overiť možnosti deponovania materiálu. V predstihu riešiť problematiku ukladania výkopovej zeminy z tunela.

17. Stanoviť podmienky pre výstavbu mostných objektov z hľadiska minimalizácie vplyvov na ekosystémy vodných tokov.
18. Osobitnú pozornosť venovať stanoveniu podmienok pre technické práce pozmeňujúce vodný režim (odvodnenia, kanalizácia, sanácia zosuvných území) pre tie bioticky významné územia, ktoré sú viazané na špecifický vodný režim (ekosystémy vodných tokov) a stanoviť osobitné podmienky pre fázu výstavby.
19. Odvodnenie telesa diaľnice v celej dĺžke kanalizáciou. V oblasti tokov odkanalizovať diaľnicu s odvedením splachových vôd do záchytiek, prípadne sedimentačných nádrží s následným čistením tak, aby sa zamedzilo odtoku nebezpečných látok.
20. V strmších svahoch realizovať protierózne opatrenia.
21. Vypracovať organizačné opatrenia, ktoré budú v prípade potreby riešiť:
 - zanášanie vodných tokov a plôch stavebným materiálom a materiálom zo zemných prác,
 - únik ropných látok a iných znečisťujúcich a nebezpečných látok a pod. s negatívnymi účinkami na ichtyofaunu.
22. Stavebné dvory lokalizovať na miestach menej hodnotných z poľnohospodárskeho produkčného hľadiska, avšak mimo bioticky významných území, najlepšie po konzultáciách s odborníkmi v oblasti ochrany pôdneho fondu, bioty a ochrany prírody.
23. Vybudovať spevnené plochy pod parkoviskami automobilov a stavebných mechanizmov s odizolovaním od podlažia a odvodnenie týchto plôch s prečistením cez lapače olejov a sedimentačné nádrže.
24. Riešiť úsporne rozmiestnenie objektov na stavenisku tak, aby bol čo najmenší záber pôdy.
25. Na dočasne zabratých pozemkoch uskutočniť po ukončení výstavby biologickú rekultiváciu a vrátiť ich pôvodnému účelu.
26. Pre migráciu zveri za potravou je potrebné v súvislosti s ich zimnými stanovišťami v priestore Hubová - Hrboltová, Čebrať - SV svahy, Martinček - Mních, vtok Sliačanky, Ivachnovský luh navrhnuť estakády a mosty tak, aby sa vytvorili koridory dostatočnej šírky a svetlosti popod teleso diaľnice.
27. Vykonať zabezpečovacie opatrenia aby PR Mohylky nebola stavebnými prácami zasiahnutá.
28. Zabezpečiť prístup k časti obce Lazy. Existujúca odbočka z komunikácie I/18 bude výstavbou diaľnice zrušená.
29. Riešiť staveniskovú dopravu mimo zastavanej časti obce Likavka ešte pred začatím výstavby diaľnice (napr. preložkou cesty I/59).
30. Zneškodňovanie splachových vôd v ČOV.

Krajina a scenéria

1. Citlivo riešiť architektonicko - estetické návrhy telies pilierov, mostných objektov, portálov tunelov a pod. v úsekoch, ktoré sú v kontakte s urbanizovaným prostredím.

2. Realizovať citlivé vegetačné úpravy zárezových a násypových svahov diaľnice, ako aj medzikrižovatkových priestorov a odpočívok tak, aby došlo k postupnému začleňovaniu technického diela do krajiny.

Kompenzačné opatrenia

1. Za demoláciu obytných a hospodárskych objektov poskytnúť náhradu v zmysle platných predpisov.
2. Za likvidáciu stromovej a krovinatej vegetácie rastúcej mimo lesa zrealizovať náhradnú výsadbu na základe bioprojektov.
3. Na dočasne zabratých pozemkoch uskutočniť po ukončení výstavby biologickú rekultiváciu a vrátiť ich pôvodnému účelu.
4. Kompenzáciu trvalého záberu pôdneho fondu realizovať aj formou skrývky kultúrnej vrstvy pôdy a jej využitím na zúrodnenie menej produkčných poľnohospodárskych pôd v okolí.
5. V predstihu zabezpečiť na úrovni obcí, riešenie vlastníckych práv k nehnuteľnostiam v území trasovania diaľnice v zmysle platných predpisov.
6. Prednostne zabezpečiť spracovanie „Registrov obnovennej evidencie pôdy“ v katastrálnych územiach dotknutých obcí v zmysle platných predpisov. — PP!
7. Pri tvorbe geometrických plánov riešiť aj pozemky, ktoré síce nebudú zabraté diaľnicou, ich využitie však súčasnými majiteľmi nebude možné (uzavreté plochy, často malých výmer, neprístupné) - pozemky medzi D1 a I/18 v katastri Ivachnovej, záhumienky v Liskovej.

Prijateľnosť činností pre obce

1. Kooperácia dodávateľa stavby s obcami pri určovaní dopravných trás, režimu premávky mechanizmov, spôsobu údržby obecných komunikácií, dopravného značenia a riadenia dopravy počas výstavby.

Iné opatrenia (organizačné opatrenia počas výstavby)

1. V prípade preukázania nepriaznivých vplyvov prostredníctvom monitoringu operatívne riešiť ich elimináciu vhodnými technickými a organizačnými opatreniami.
2. Výstavbu organizovať aj na základe podmienok stanovených z hľadiska ochrany bioticky významných lokalít, minimalizovať rozsah prác v okolí týchto území a podľa možnosti ich prevádzkať mimo hlavného vegetačného obdobia a v mimohniezdnom období.
3. V prípade archeologických a paleontologických nálezov počas stavebných prác informovať príslušný odborný ústav (Archeologický ústav SAV Nitra).
4. V dôsledku zmien honov bude potrebné vypracovať súhrnný projekt pozemkových úprav v RD Lisková a RD Likavka a rekonštrukcie melioračných zariadení v zmysle platných predpisov. 2.1.9 ?
5. Je potrebné zhodnotiť vplyvy ťažby na životné prostredie v zmysle zákona NR SR č. 127/1994 Z.z. v prípade, že budú otvárané nové ťažobne. ||

4. Odôvodnenie záverečného stanoviska, vrátane zhodnotenia písomných stanovísk podľa § 18 zákona č. 127/1994 Z.z.

Záverečné stanovisko bolo vypracované v zmysle § 20 zákona v súčinnosti s Ministerstvom dopravy, pôšt a telekomunikácií SR na základe všetkých dostupných podkladov, výsledkov správy o hodnotení a dokumentácie k nej, stanovísk dotknutých orgánov, povoľujúceho a príslušného orgánu, výsledkov z verejných prerokovaní, došlých stanovísk od občanov a posudku.

Ministerstvo dôsledne zohľadňovalo každú pripomienku a stanoviská od dotknutých subjektov, expertov a občanov. Všetky výhrady, či už podané písomne, alebo ústne, ministerstvo prerokovávalo s navrhovateľom, spracovateľom správy o hodnotení, s niektorými spracovateľmi čiastkových úsekov správy o hodnotení a posudkárom. Opodstatnené pripomienky sú premietnuté do výberu variantu a do návrhu opatrení (V/3).

Napriek tomu, že správa o hodnotení pre riešený úsek diaľnice D1 Ľubochňa - Ivachnová nie je spracovaná v niektorých častiach vyčerpávajúco, bolo možné na základe doteraz vyhotovenej dokumentácie, vyjadrení a stanovísk dotknutých orgánov a obcí a výsledkov z verejných prerokovaní správy o hodnotení získať relatívne komplexný obraz o pravdepodobných vplyvoch diaľnice na životné prostredie a možnostiach ich eliminácie.

Už po vypracovaní správy o hodnotení vplyvov úseku Ľubochňa - Ivachnová s celkovou pôvodnou dĺžkou 19,450 km došlo z dôvodu komplikovaných geologických podmienok (najmä tunela „Havran“) k zmene riešenia diaľnice. Zmena vedenia trasy spôsobila, že správa o hodnotení vplyvov diaľnice Ľubochňa-Ivachnová je v kilometri 0,000-4,5000 pôvodného staničenia tohto úseku neaktuálna.

Diaľnica D1 Ľubochňa - Ivachnová je súčasťou už budovanej diaľničnej siete. Jej účelom je na medzinárodnej úrovni zabezpečiť prepojenie Slovenskej republiky do medzinárodnej diaľničnej siete v trase E 50, na celoštátnej úrovni zlepšiť vzájomné prepojenie jednotlivých krajov s hlavným mestom s celkovým pozitívnym vplyvom na hospodársky rozvoj, na regionálnej úrovni podmieňuje oživenie rozvoja priemyselnej výroby a služieb, na miestnej úrovni odvedením narastajúcej dopravy ochráni životné prostredie, pohodu a kvalitu života obyvateľov v obciach.

V súčasnosti doprava smeruje po ceste I/18, ktorá patrí k veľmi zaťaženým komunikáciám Slovenska. Z hodnotenia nulového variantu vyplýva, že existujúce úseky komunikácie I/18 nebudú schopné už v roku 2015 prepustiť predpokladané intenzity dopravy. Niektoré úseky cesty (napr. križovatka cesty I/18 a I/59) nebudú schopné už v roku 2002 zvládnuť výhľadové dopravné nároky automobilovej dopravy.

V prípade nevybudovania úseku diaľnice by v budúcnosti dochádzalo k významnému zhoršeniu kvality ovzdušia najmä v Ružomberku počas špičky, za bežných rozptylových podmienok už v období 2005 a 2015. V roku 2035 by dochádzalo k prekračovaniu limitov už aj mimo špičky. Súčasne so stúpajúcim počtom vozidiel na existujúcich komunikáciách by vzrástlo ohrozenie obyvateľov hlukom a narástlo by aj riziko zvýšeného počtu automobilových nehôd a úrazov.

Odklonom dopravy na diaľnicu sa nepredpokladá prekročenie prípustných hraníc koncentrácií splodín v ovzduší. Vplyvy diaľnice v dôsledku zvýšenej hlučnosti (všetky lokality dotknutých obcí) bude možné zmierniť protihlukovými bariérami.

Negatívne ekologické vplyvy diaľnice D1 (predstavované zábermi pôdy, vplyvmi na chránené územie, genofondové plochy a prvky územného systému ekologickej stability) je možné zmierniť realizáciou technických opatrení. Osobitné opatrenie si vyžaduje zachovanie existujúcich migračných koridorov cicavcov a obojživelníkov.

V stanovisku Okresného úradu v Ružomberku, odbor životného prostredia, - oddelenie územného plánovania a stavebného poriadku, odpadového hospodárstva sa uvádza, že i keď pre nakladanie s odpadom je záväzná príslušná legislatíva, ktorá napr. vylučuje zneškodňovanie odpadu na mieste jeho spaľovaním, bolo by v tomto prípade vhodné zobrať pri ukladaní vyťaženého prírodného materiálu do úvahy skutočnosť, že ide o materiál pôvodný, neznečistený, ktorý môže byť uložený na morfológicky vhodných miestach bez toho, že by boli vykonané zabezpečovacie opatrenia požadované pri skládkach vyšších stavebných tried (2., 3. stavebná trieda).

Dôležitá je v tomto prípade kontrola a selektívne ukladanie materiálu - vylúčenie ukladania kontaminovaných materiálov resp. odpadov vznikajúcich pri výstavbe. Lokalita hliniska SST a.s. Žilina je určená pre vybudovanie regionálnej skládky komunálneho odpadu. Za inšpirujúci možno v tomto prípade považovať návrh oddelenia odpadového hospodárstva využiť vyťažené staršie lomy, resp. novootvárané zemníky. V súvislosti s možnosťou zneškodnenia odpadov, prebytočnej výkopovej zeminu, nemožno uvažovať s priestorom Stredoslovenských tehelní - areálom hliniska. Iné priestory vytipované v správe o hodnotení bude potrebné preveriť z hľadiska priechodnosti a zladenia s programom odpadového hospodárstva a odsúhlasení s príslušným okresným úradom

Trasa diaľnice prechádza (tunelom Čabrat') priestorom pásiem hygienickej ochrany prameňov Staré Lazy, Laukovo, Trstenica. Výškové vedenie tunela by pri súčasnej predstave o geologickej stavbe územia nemalo negatívne kvantitatívne ani kvalitatívne ovplyvniť spomenuté zdroje podzemných vôd. K negatívnemu ovplyvneniu by nemalo dôjsť ani pri výstavbe tunela.

Vedenie trasy za zrúcaninami hradu Likavka pod svahmi krajinného priestoru Choč by znamenalo úplný odklon od navrhovaných variantov. Okrem výrazne vyšších nákladov na vybudovanie diaľnice v tejto trase by bolo nepochybne viac dotknutých zložiek životného prostredia (s výnimkou PPF).

Vo viacerých stanoviskách je označený za neakceptovateľný variant zasahujúci do PR Ivachnovský luh („Ivachnová“). Prípadná realizácia diaľnice podľa tohto variantu by mala veľmi nepriaznivé dôsledky na ekosystém PR Ivachnovský luh, preto sa odporúča viesť trasu južnejšie od Ivachnovského luhu.

Z ďalších variantov vedenia trasy sú jednoznačne uprednostňované varianty s väčšou vzdialenosťou od obcí, variant „Hrboltová“ pôvodné vedenie trasy v oblasti Likavky, Martinček.

Pri vedení trasy diaľnice v oblasti PR Mohylku sa objavuje požiadavka realizovať práce tak, aby PR nebola zasiahnutá.

Prístup na diaľnicu od Ružomberka riešiť v priestore Likavky napr. vybudovaním preložky cesty **mimo** obce mimoúrovňovou križovatkou.

Pri stavebných prácach v koryte Váhu postupovať citlivo v súvislosti s ochranou neresísk hlavátky.

V súvislosti s nedostatkom vhodných materiálov pre výstavbu zemných konštrukcií je potrebné zhodnotiť vplyvy ťažby na životné prostredie v zmysle zákona NR SR č. 127/1994 Z.z. v prípade, že budú otvárané nové ťažobne.

Pri posudzovaní vplyvov boli v správe o hodnotení nedostatočne špecifikované zariadenia na zhromažďovanie a čistenie splachových vôd z povrchu diaľnice. V tejto súvislosti sa poukazuje na citlivosť recipientov s malým prietokom, do ktorých majú byť splachové vody po prečistení vypúšťané. V nadväznosti na neujasnený spôsob čistenia bola zo strany SAŽP vyslovená požiadavka zneškodňovať splachové vody na ČOV. V prehľade vplyvov na povrchové vody absentuje ich ovplyvnenie nerozpustenými a rozpustenými látkami.

Ministerstvo pôdohospodárstva konštatuje, že projektant nepristupoval k vedeniu trasy diaľnice s rešpektom k poľnohospodárskemu pôdnemu fondu. Za ťažko akceptovateľnú požiadavku tohto orgánu možno považovať návrh zmeniť trasu diaľnice a viesť ju za zrúcaninami hradu Likavka.

V súvislosti s informáciou o existencii cintorína z čias cholery v trase diaľnice (km 13,7-14,0) nám na Špecializovanom štátnom zdravotnom ústave v Banskej Bystrici (MUDr. Katarína Slotová) poskytli informáciu, že riziko obnovenia, rozšírenia nákazy z cholerového cintorína z minulého storočia je prakticky nulové.

Na zmiernenie vplyvov na obyvateľstvo a životné prostredie v trase diaľnice sa navrhuje rad technických a kompenzačných opatrení špecifikovaných v predchádzajúcej časti (V/3). Z hľadiska zákona č. 127/1994 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie je posudzovaná činnosť *environmentálne* a *sociálne prijateľná*. Realizácia vybraného úseku diaľnice vzhľadom k pomerne zložitým prírodným podmienkam a charakteru osídlenia so sebou prináša aj negatívne vplyvy, avšak väčšina z nich je technicky eliminovateľná bez väčších problémov. Za predpokladu zohľadnenia všetkých navrhovaných opatrení a podmienok, ako aj dôslednou poprojektovou analýzou je možné minimalizovať prevažnú časť očakávaných aj existujúcich negatívnych vplyvov výstavby a prevádzky diaľnice na životné prostredie a jeho zložky, a tým zabezpečiť prevahu jej pozitívnych vplyvov v regionálnom aj medzinárodnom merítku.

VI. Návrh programu monitorovania a poprojektovej analýzy

1. Program monitorovania od začatia stavby, v priebehu výstavby a počas činnosti

Predmet monitorovania v riešenom úseku diaľnice by mal byť spracovaný v projekte monitoringu a mal by byť zameraný najmä na:

Ovzdušie

⇒ V etape výstavby sa navrhuje dočasné monitorovanie množstva exhalátov na prístupových komunikáciách na stavenisko, v miestach prechodu zastavaným územím.

⇒ V etape prevádzky diaľnice sa navrhuje trvalý monitoring automatickými monitorovacími stanicami (AMS) skutočného množstva exhalátov s vyhodnotením a návrhom zmien ochranných opatrení.

⇒ V úseku tunelov zabudovať systém kontroly chodu a regulácie technologického zariadenia vetrania tunelov.

⇒ Signalizáciu prepojiť so zariadením sledujúcim koncentráciu CO₂, jas, rýchlosť prúdenia vzduchu, prípadne ďalšie ukazovatele čistoty ovzdušia

monitorovanie horninového prostredia

⇒ V nadväznosti na výsledky inžinierskogeologického prieskumu navrhnúť lokality, na ktorých bude vybudovaný systém monitorovacích objektov na sledovanie aktivity svahových deformácií.

⇒ Monitorovacie objekty prednostne lokalizovať na úseky hlbokých zárezov, portálov tunelov a v kritických miestach trasy tunela.

Monitoring povrchových a podzemných vôd

⇒ Najneskôr 1 rok pred začatím výstavby tunela, počas samotnej výstavby, ale aj počas prevádzky diaľnice **kvantitatívne** v zmysle schváleného projektu monitoringu v pravidelných intervaloch sledovať pramene:

- * v Ružomberku - Rybárpoli, Staré Lazy, Laukovo, Trstenica, Studnička a Malho
- * v Likavke prameň Lom
- * vo Švošove prameň „Dušička ľavý“

⇒ Najneskôr 1 rok pred začatím výstavby aj počas výstavby v odporúčaných intervaloch (napr. 1 x mesačne a 1 x za 3 mesiace) počas prevádzky diaľnice sledovať **kvalitu** v :

- * 2 povrchových tokoch v oblasti Hrboltovej
- * prameňa Lom v Likavke (ktorý je potenciálne ovplyvniteľný prevádzkou, resp. haváriami na diaľnici).

Monitoring vplyvov na povrchové vody

⇒ V etape prevádzky diaľnice navrhujeme sledovanie kvality vôd vypúšťaných do recipientov z odtokov z povrchu vozovky a kvalitu vôd v recipiente.

Monitoring vplyvov na podzemné vody

⇒ Zmapovať v etape pred výstavbou diaľnice kvalitu domových studní v blízkosti diaľnice do vzdialenosti 1 km

⇒ Na základe hydrologického posudku vybrať objekty pre režimové sledovanie - pred výstavbou, v etape výstavby a v etape prevádzky diaľnice.

Monitoring hlučnosti

⇒ Pravidelne sledovať hlučnosť na lokalitách Hubová, Švošov, Likavka, Martinček, Lisková a Ivachnová.

Monitoring vplyvov na pôdu

V etape výstavby nie je potrebný.

⇒ V etape prevádzky prispôbiť monitoring programu MŽP SR a MP SR Čiastkový monitorovací systém - pôda.

Monitoring vplyvu na biotu

⇒ Sledovať kvalitatívne a kvantitatívne zmeny v zložení vegetácie na dohodnutých transektoch

⇒ sledovať synantropizáciu spoločenstiev v určenej vzdialenosti od telesa diaľnice,

⇒ sledovať obsah ťažkých kovov v telách vybraných druhov rastlín.

2. Návrh kontroly dodržiavania stanovených podmienok

Kontrolu dodržiavania stanovených podmienok navrhujeme vykonávať formou predkladania záverečných správ z monitorovacích prác navrhovateľom príslušnému kontrolnému orgánu a to

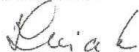
- * v ročných intervaloch v priebehu výstavby a 1x po začatí prevádzky
- * neskôr v intervaloch daných výsledkami prvotného monitoringu.

IV. Potvrdenie správnosti údajov

1. Meno spracovateľov záverečného stanoviska

Ministerstvo životného prostredia SR

Ing. Milan Luciak

Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií SR

Odbor cestného hospodárstva

Ing. Gejza Vég

riaditeľ odboru

2. Potvrdenie správnosti údajov

Ministerstvo životného prostredia SR

Ing. Alexander Daňo

riaditeľ OPV

MINISTERSTVO
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA SR
nám. Ľudovíta Štúra 1
812 05 BRATISLAVA
- 14 -

3. Dátum vydania záverečného stanoviska: 24.9.1997

SLOVENSKÁ SPRÁVA CIEST

Miletičova 19, 820 09 Bratislava

Obecný úrad

LIKAVKA
okr. Ružomberok

Viš. list. zn.:

Naša značka:
3110/52/99

Dátum:
22.1.1999

Vec: Diaľnica D 1 Ľubochňa - Ivachnová
- stanovisko k diaľničnému privádzaču

Na Váš list č. j. 3/99 zo dňa 8.1.1999, ktorým žiadate stanovisko k trase diaľničného privádzača podľa ÚPN - SÚ LIKAVKA, ktorý navrhol Ing.arch.Lakošík Vám oznamujeme :

Diaľnica prechádzajúca k.ú. Likavky je t.č. pripravená na úrovni technickej štúdie, t.j. pri návrhu jej trasy sa vychádzalo iba z mapových podkladov bez zamerania terénu. V ďalšom stupni projektovej dokumentácie, t.j. pri vypracovávaní dokumentácie pre územné rozhodnutie (DÚR) bude terén zameraný a diaľnica, spolu s križovatkou a privádzačom, presne osadená do terénu. Predpokladaný začiatok výstavby je rok 2003.

Návrh diaľničného privádzača, ktorý bol riešený v rámci technickej štúdie diaľnice (s napojením na cestu I/59 cez obec Likavka) bude v rámci DÚR prepracovaný tak, aby obec obchádzal. Túto požiadavku dala obec na verejnom rokovaní dňa 4.3.1997. Vzhľadom na náročné výškové vedenie diaľnice v mieste predpokladanej diaľničnej križovatky (tunelový portál s prechodom na mostný objekt nad cestou I/59 v km 10,1 - 11,0), ako aj situovanie privádzača do výškove členitého terénu pri dodržaní platných technických noriem (STN), nie je možné určiť jeho presnú polohu na základe ideového návrhu v ÚP.

Vami navrhovaná trasa privádzača bude podkladom pre ďalšie stupne projektu diaľnice, nevylučujeme však možné korekcie. To znamená, že diaľničný privádzač do Ružomberka spracovávaný v ďalších stupňoch projektu diaľnice bude približne v koridore navrhovanom v ÚPN - SÚ Likavka.

O pokračovaní prípravy úseku diaľnice D 1 v okolí Ružomberka Vás budeme včas informovať.

S pozdravom

SLOVENSKÁ SPRÁVA CIEST

Miletičova 19
820 09 BRATISLAVA

Ing. Daniela Pyszková
ved. útvaru predinvestičnej prípravy

Vybavuje: Ing. Kušnierová
Tel.: 50255236
Fax:

Bankové spojenie:
NBS Bratislava
Č. ú.: 4321-012/0720
IČO: 003328